

Charter local4local

Versie 1.0

Datum: 28 September 2023

Disclaimer: Dit charter bevindt zich nog in de Local4Local Pilot fase.

Charter Local4Local

Preambule

Wij, de ondertekenaars van dit charter vormen de Nederlandse Coöperatieve Energiegemeenschappen (hierna energiegemeenschappen genoemd), welke gemachtigd zijn door haar leden, en wij stellen dit charter vast om de zeggenschap over de energiestromen en geldstromen van de productiemiddelen van energie door de leden van energiegemeenschappen te borgen, de samenwerking tussen energiegemeenschappen te bevorderen en de collectieve kracht van deze energiegemeenschappen te versterken, waardoor een rechtvaardige en democratische energiemarkt mogelijk wordt gemaakt. Daarnaast hebben wij als doel het vergroten van de duurzaamheid in zijn algemeenheid en het bevorderen van de leefbaarheid van de omgeving.

Doel van dit charter

In 2022 is er een situatie ontstaan waardoor de afhankelijkheid van de internationale energiemarkt de bestaanszekerheid voor Nederlandse burgers en bedrijven bedreigde. Met name kwetsbare huishoudens werden zwaar geraakt. De Energiegemeenschappen hebben gezamenlijk besloten om te werken aan een nieuw marktmodel waar lokaal opgewekte stroom lokaal geleverd kan worden om de afhankelijkheid van de internationale markt te verminderen en een stabiele en eerlijke kostprijs te leveren aan de leden van de energiegemeenschap.

Dit nieuwe marktmodel en de samenwerking tussen energiegemeenschappen is gebaseerd op de volgende waarden:

- Duurzaamheid
- Leefbaarheid
- Geen winstoogmerk met oog voor continuïteit
- Eigendom en democratisch zeggenschap
- Energie is een basisbehoefte
- Transparantie en eerlijkheid in prijs en proces

Gezamenlijk is besloten de basisprincipes van dit model en de samenwerking tussen deze energiegemeenschappen vast te leggen in een gemeenschappelijk charter.

Toegang tot energie

- a. Alle leden binnen een energiegemeenschap hebben toegang tot energie tegen Kostprijs+ deze toegang is niet gerelateerd aan de investering van het lid in hun energiegemeenschap
- b. De energiegemeenschap maakt een interne verdeling van de beschikbare energie onder haar leden en zorgt voor een grote diversiteit van afnemers uit de gemeenschap en in het bijzonder werkt ze er actief aan om kwetsbare huishoudens toegang te geven tot energie voor stabiele en eerlijke Kostprijs+
- c. Energiegemeenschappen voeren hun eigen toegangsbeleid voor nieuwe leden. Dit beleid wordt vastgesteld in hun algemene leden vergadering, is transparant en openbaar beschikbaar.
- d. De toegang als lid van een energiegemeenschap wordt zo laag als mogelijk gehouden. Kosten voor toegang (lidmaatschap) reflecteren maximaal de werkelijke kosten voor het lidmaatschap.

Charter Local4Local

Transparantie en zelfregulering

- a. De energiegemeenschap verschaft transparantie in modellen, financiën en besluitvorming over de totstandkoming van de Kostprijs+ van de energie aan hun leden en aan andere energiegemeenschappen die dit charter hebben ondertekend.
- b. Energiegemeenschappen zijn solidair met elkaar, ze leveren aan elkaar tegen een collectief vastgestelde Kostprijs+ methode voor energiegemeenschappen onderling.
- c. Energiegemeenschappen delen kennis met elkaar over hun functioneren in gepaste transparantie met andere energiegemeenschappen die dit charter hebben ondertekend. Vanuit die benadering maakt zij ook afspraken met haar partners en marktpartijen.
- d. Energiegemeenschappen monitoren hun functioneren, de monitoring is transparant voor en dienstbaar aan de interne regulering tussen leden en energiegemeenschappen onderling.

Samenwerking met anderen

- a. Energiegemeenschappen kunnen door samenwerken ook onderling energie delen tegen Kostprijs+. Energiegemeenschappen zijn transparant en eenduidig over hoe en met wie ze energie delen en samenwerken.
- b. Energiegemeenschappen kunnen ook samenwerken met andere partners (die dit charter niet hebben ondertekend), zolang de afspraken uit dit charter maar gerespecteerd worden. Dat wil zeggen, dat er geen afspraken worden gemaakt waardoor energiegemeenschappen niet kunnen voldoen aan de principes van dit charter (Bijvoorbeeld t.a.v. transparantie door een NDA/geheimhouding).
- c. Energiegemeenschappen delen kennis met andere energiegemeenschappen die dit charter hebben ondertekend.

Kostprijs+

- a. Energiegemeenschappen bepalen zelf hun eigen Kostprijs+. De berekening van deze Kostprijs+ is transparant
- b. Het proces tot besluitvorming hoe de Kostprijs+ wordt bepaald is vastgesteld in de algemene ledenvergadering van de energiegemeenschap
- c. Ondertekenaars committeren zich te houden aan collectief vastgestelde boekhoudregels¹. Het doel is meer transparantie en controle voor de leden makkelijker te maken en om tussen energiegemeenschappen kosten te kunnen benchmarken met als doel gezamenlijk de Kostprijs+ voor energiegemeenschappen te verlagen.²
- d. "Kostprijs+ is de prijs die bij energiedelen betaald wordt voor de energie. Het is de samenvoeging van:

---

¹ Deze boekhoudregels moeten nog opgesteld worden door het programma Local4Local en goedgekeurd worden door de ondertekenaars van dit charter.

² Wanneer we hetzelfde boekhouden worden de kosten voor deze activiteiten transparant en vergelijkbaar. Stel een activiteit is bij een energiegemeenschap goedkoper dan bij een ander. De ander kan met die informatie haar eigen bedrijfsprocessen tegen het licht houden en haar kostprijs omlaag brengen. Het maakt mogelijk ook duidelijk dat sommige private partijen e.a. goedkoper kunnen uitvoeren dan dat we het zelf kunnen en daarmee de kostprijs van de energiegemeenschappen kunnen verlagen.

Charter Local4Local

- i. **Kostprijs:** Transparante inzicht van alle kosten voor het opwekken van de energie gebaseerd op uniforme principes, minus subsidies en overige bijkomende inkomsten.
- ii. **+**: De plus, zijn de bijkomende bedragen voor toekomstige ontwikkelingen, de vergoeding voor participanten (investeerders), vergoedingen aan omgeving etc.

De kostprijs en de + kan per energie gemeenschap verschillen, en wordt op een transparante en controleerbare manier bepaald door de leden van de energie gemeenschap."

Arbitrage

- a. Energiegemeenschappen creëren interne en externe arbitrage commissies om onenigheden tussen leden en tussen energiegemeenschappen op te lossen en committeren zich aan de uitkomsten van deze commissies.
- b. Het functioneren van de arbitrage commissies worden vastgelegd in reglementen die worden vastgesteld door de ondertekenaars.
- c. Deze arbitrage commissies zien ook toe of de ondertekenaars zich houden aan de charter.
- d. De toegang tot deze arbitrage commissies zijn laagdrempelig en tegen minimale kosten.

Data, algoritmes, systemen en diensten

- a. Data blijft altijd van de eigenaar. De eigenaar kan zijn data delen via een data verwerkersovereenkomst. Daarin staat beschreven welke data gedeeld wordt, en voor welk doel. Misbruik³ van data is niet toegestaan.
- b. Binnen de energiegemeenschappen ontwikkelde algoritmes en systemen zijn onder een opensource licentie beschikbaar voor andere energiegemeenschappen.
- c. Diensten die samen met energiegemeenschappen ontwikkeld zijn, worden via een Kostprijs+ methodiek beschikbaar gesteld aan andere energiegemeenschappen.

---

³ Misbruik zien we hier met een ruime betekenis, maar in ieder geval gebruik buiten de toegestane doelen uit de data verwerkersovereenkomst, en ook gebruik van de data voor eigen commercieel gewin dat niet ten gunste van de energiegemeenschappen data eigenaar komt.

Charter Local4Local

Onderteken pagina

Vaststelling:

“Deze charter is vastgesteld door de stuurgroep van het local4local project. Hierin zijn alle coöperaties die een pilot project uitvoeren en Energie Samen vertegenwoordigd. Deze charter zal in eerste instantie gebruikt worden in de pilots om ervaring mee op te doen en is dus aan verandering onderhevig. Hou daarom de website van Energie Samen en/of Local4Local in de gaten voor de laatste versie.”

Disclaimer: Dit charter bevindt zich nog in de Local4Local Pilot fase.

Charter Local4Local

Bijlage 1: beheer en aanpassingen aan dit charter

Dit charter wordt in eerste instantie beheerd door het Local4Local programma. Aan het einde van het Local4Local programma zal de governance van besluitvorming over het Charter overdragen worden aan de ALV van Energie Samen. Tegen die tijd zullen onderstaande regels met betrekking op aanpassingen worden geactualiseerd.

Beheers afspraken binnen Local4Local programma:

Aanpassen van dit charter

- a. Aanpassingen van dit charter kan in een vergadering van ondertekenaars waarvan ten minste twee derde van de ondertekenaars aanwezig is. Tot goedkeuring wordt met een gewone meerderheid besloten
- b. Een voorstel tot aanpassing wordt gedaan door ten minste drie ondertekenaars.
- c. Voorlopig wordt het beheer door het Local4Local programma uitgevoerd.
- d. Na het project zal het beheer bij Energie Samen liggen en zullen aanpassingen worden goedgekeurd door de ALV met een gewone meerderheid van de aanwezige leden.

Ondertekening en ondertekenaars

- a. Energiegemeenschappen leggen het besluit van ondertekening van dit charter voor aan hun eigen algemene leden vergadering
- b. De ondertekenaars committeren zich ook op het charter van Energie Samen, waarop dit charter voortbouwt.
- c. Ondertekenaars committeren zich aan dit charter en werken actief mee om dit charter te verspreiden, haar eigen leden te onderwijzen op hun rechten en plichten en elkaar onderling aan te spreken op de uitvoering van de commitment van dit charter
- d. Energie Samen houdt een lijst bij van ondertekenaars van het charter en publiceert deze op haar website.

Charter Local4Local

Bijlage 1: Definities Local4Local

Nr	Begrippen	Sub Begrippen	Definitie/Toelichting/Activiteiten binnen L4L scope
1	Assets		Assets zijn installaties die zowel energie kunnen opwekken, afnemen, opslaan of converteren van de ene energievorm naar de andere.
1A	Ontwikkeling		Lange termijn voorspellingen en simulaties. Het inpassen qua omvang/balans binnen de bestaande/uitbreidende energie gemeenschap. Optimalisatie van de portfolio met als doel het maximaliseren van gelijktijdigheid om de marktinvloed zo minimaal mogelijk te laten zijn. Een optimale gelijktijdigheid betekent een stabiele prijs die dicht tegen de kostprijs aan ligt. Financiële participatie van leden. (Overige onderwerpen zoals vergunningen, Omgevingsfonds, zitten niet in de Local4Local scope.)
1B	Realisatie		Financiering en bouw van de installatie
1C	Exploitatie		Inzet en financieel management van de installatie
1D	Onderhoud		Plannen en (laten)uitvoeren van (periodiek)onderhoud waarbij rekening gehouden wordt met de benodigde inzet ten behoeve van de stabiele prijs binnen de energie gemeenschap.
2	Contractering & Afrekening		Het borgen van afspraken rondom het energiedelen tussen deelnemers van de energie gemeenschappen en de uitvoering van die afspraken met aanvulling van markt indien er tekorten/overschotten zijn. (Overige onderwerpen zoals berichten verkeer, meet & mutatie processen etc. zitten niet in de Local4Local scope.)
2A	Marketing		Middels marketing het gehele concept van energiedelen en concrete mogelijkheden onder de aandacht brengen van specifieke doelgroepen.
2B	Werving/Campagne		Het verzamelen van (specifieke) leads / enthousiasmeren van huishoudens en/of entiteiten om deel te nemen een energie gemeenschap met als doel energie af te nemen en/of op te wekken t.b.v. lokaal energiedelen tegen kostprijs.
2C	Lead-to-contract		Het daadwerkelijk contracteren van een deelnemer binnen de energie gemeenschap middels het sluiten van een deelname-overeenkomst. En daarnaast de specifieke afspraken hoe het energiedelen uitgevoerd wordt.
2D	Meter-to-cash / Afrekening		Meetdata verwerken, meetdata disputen opstarten/afhandelen. Periodieke facturatie en uitbetalingen uitvoeren en ontvangen betalingen verwerken, opvolgen (debiteurenbeheer), etc. En het maken van de energiedeel berekening
2E	Klantenservice		Afhandelen van allerlei klantvragen omtrent de (terug)levering van energie.
2F	Wettelijke leveranciersrol (ACM verplichtingen)		Zorgen dat voldaan wordt aan alle eisen die het leverancierschap met zich meebrengt, waaronder het bewaken van correctheid van overeenkomsten, tijdig doorgeven van wijzigingen (in organisatie, tarieven, etc.) die belangrijk zijn voor de ACM in haar rol als toezichhouder. En tevens zorgen dat contracten voldoen aan de eisen van ACM.
3	Balans, Vraag & Aanbod		Alle activiteiten die bij de rol als PV-partij hoort: onder andere het in balans brengen van vraag en aanbod op de markt (Externe focus).
3A	Markt toegang		Zorgen voor de toegang tot de verschillende energiemarkten (Epex, GoPacs(netcongestie), de verschillende onbalansmarkten, etc.)
3B	Indienen van E programma's		Verzorgen van voorspelling van de opwek en afname en matches op basis van alle afspraken van energiedelen binnen de energie gemeenschappen. Vervolgens ook inbieden van restvolumes tussen energie gemeenschappen onderling en tenslotte het restvolume op de energiemarkt (Epex).
3C	Financiële afhandeling energie markt		De financiële afhandeling van de energie markten zoals: EPEX, ENDEX, Onbalans, borgstellingen, GOPACS.
3D	Balans handhaving		Actief meesturen om balans op de markt te handhaven. Dit kan een optie zijn die op verschillende niveau's kan plaatsvinden.
3E	Wettelijke PV rol		De wettelijke Programma verantwoordelijke rol op de energie markt.
4	Flex, Opslag, Conversie & Vraagsturing		Het daadwerkelijk sturen van installaties om te optimaliseren op gelijktijdigheid van vraag en aanbod binnen de energie gemeenschap (Interne focus)
4A	Flex sturing		De combinatie van hard- en software (zelflerende algoritmen) waarbij installaties aangestuurd kunnen worden met als doel de balans tussen vraag en aanbod te optimaliseren.
4B	Opslag & Conversie sturing		De combinatie van hard- en software (zelflerende algoritmen) waarbij opslag & conversie installaties aangestuurd kunnen worden. Ten opzichte van de Flex sturing dient er hier ook rekening gehouden te worden met de vraagoptimalisatie in de toekomst van de desbetreffende energiedrager.
4C	Real time data		Het meten in kleine tijdsintervallen om Real time inzicht te hebben in productie en afname maar vooral ook in de balans van het net plus de daarbij behorende prijsinformatie.
	Energie delen		Het direct uitwisselen van productie en afname van energie in een samenwerkingsverband, waarbij geen (/minder) gebruik wordt gemaakt van de vrije energie markt. Hierbij wordt een kostprijs+ methodiek gehanteerd.
	Capaciteit delen		Het slim gebruikmaken van meerdere installaties in één netsegment, door onderlinge afstemming, zodat een lagere netcapaciteit nodig is, zodat daarmee netcongestie voorkomen wordt.
5	Netwerk en topologie		Het fysieke energie netwerk en het besturen/schakelen van de verbindingen tussen de verschillende netwerk vlakken.
5A	Fysieke transport van energie		Eigenaar van het transport net en verantwoordelijke voor het onderhoud en gebruik van het netwerk.
5D	Vaststellen meetdata & Allocatie		Het vaststellen van meetdata en uitvoeren van Allocatie en reconciliatie van de energie stromen over het netwerk.
5C	Net capaciteit & Congestie beheer		Het beschikbaar stellen van aansluitingen en bewaken van de beschikbare net capaciteit. Het bewaken van net congestie en het organiseren van congestie oplossende mechanismes.
5D	Wettelijke netbeheerders rol		Wettelijke taken van de regionale en landelijke netbeheerder
	Energie hub		Capaciteit delen door het combineren van verschillende aansluitingen met een fysieke koppeling, zodat ze als één aansluiting naar het openbare net functioneren.
	Energie Stelsel		Capaciteit delen door het combineren van verschillende aansluitingen op een zelfde netsegment (bijvoorbeeld achter de zelfde middenspanningstrafo) met een administratieve koppeling en besturings afspraken, zodat ze belasting op het openbare net beperken.
6	Deelnemer		Een deelnemer is een betrokkenen individu, bedrijf of organisatie in de energie gemeenschap. Daarbij kan de deelnemer een of meerdere van de onderstaande rollen hebben.
6A	Leden		Dit zijn de deelnemers die lid zijn van de energie gemeenschap, en daarmee het stemrecht hebben op de ALV van de gemeenschap. De leden zijn daarmee de democratische basis van de gemeenschap.
6B	Participanten		Dit zijn de deelnemers die ook een investering hebben gedaan in het vermogen van de coöperatie. Dankzij de participanten kan de coöperatie assets of andere uitgaven financieren.
6C	Afnemer		Afnemers zijn de deelnemers die energie afnemen van de energie gemeenschap.
6D	Producent		Producenten zijn de deelnemers die energie opwekken, opslaan en/of omzetten.
6E	Prosumer		Prosumers zijn deelnemers die zowel afnemer als producent zijn.
6F	Flex Deelnemer		Flex deelnemers zijn deelnemers die de flexibiliteit mogelijkheden van de eigen installaties (achter de meter) door de energie gemeenschap laten besturen en optimaliseren. De installatie achter de meter wordt dus bestuurlijk een onderdeel van de installaties van de gemeenschap.
6G	Particulier		Een individuele consument. Relevant is de extra wettelijke rechtsbescherming t.o.v. andere deelnemers.
6H	Kleinverbruik		Deelnemer met een aansluiting <= 3x80 (A). Hierbij verschillende randvoorwaarden: o.a. netbeheerder is meetbedrijf, leveranciers moet vergunning hebben.
6I	Bedrijf		Een bedrijf met een KVK nummer.
6J	Grootverbruik		Deelnemers met een aansluiting > 3x80 (A). Hierbij gelden andere randvoorwaarden: o.a. meetbedrijf vrijemarkt, leverancier heeft alleen erkenning nodig.
6K	Publieke instelling		Een instelling zoals een gemeente, Relevant is de aanbestedingsplicht
7	Energie gemeenschap		Een samenwerkingsverband van partijen die gezamenlijk activiteiten ondernemen voor hun gezamenlijke energie voorziening.
8	Lokale coöperatie		Een samenwerking van leden (personen en/of bedrijven) die gezamenlijk een energie gemeenschap vormen. Bijvoorbeeld door assets te ontwikkelen en exploiteren of door op een andere manier samen te werken.
9	Coöperatieve koepel		Geformaliseerd samenwerkingsverband van lokale coöperaties in een aparte coöperatie.
10	Energie gemeenschap ondersteuning		Opzet van afspraken, overeenkomsten, tooling, lobby, etc. waarmee energie gemeenschappen gevormd kunnen worden.
10A	Energie advies		Ondersteuning van (potentiele) klanten (afnemers en/of producenten) met het inzichtelijk maken van de mogelijkheden van Local4Local met o.a. gelijktijdigheid analyses. In kaart brengen van kansen en risico's, etc..